

Pere Cabot

El personatge

enginyer agrònom i investigador de l'IRTA

“La jardineria pública ha de convertir-se en el referent”

Pere Cabot fa tasques de recerca al Departament de Genètica Vegetal de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA) des de la seva creació, al centre de Cabrils, al Maresme. Des d'aleshores ha centrat la seva feina en flor tallada, domesticació d'espècies autòctones per a usos ornamentals, espècies mediterrànies per a la jardineria i plantes aromàtiques i medicinals. En aquesta entrevista fa un repàs d'algunes d'aquestes activitats i aporta el seu valuós punt de vista sobre el concepte de sostenibilitat en jardineria.

Què ha suposat l'existència de l'IRTA en els darrers vint anys?

Un avenç molt important en l'àmbit que li pertoca, perquè ha estat capaç de relacionar la recerca amb l'activitat productiva. D'altra banda, l'IRTA és una empresa pública que funciona amb un ordenament jurídic privat. Això té dues virtuts: la primera, que ha agilitzat els processos administratius –que en l'esfe-

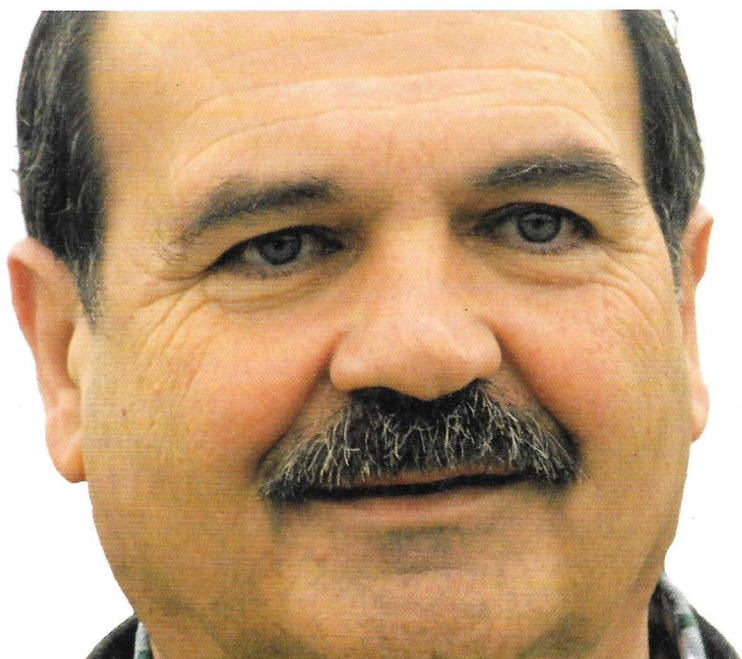
ra pública són normalment més lents–, i la segona, que ha facilitat la concertació amb empreses i cooperatives del sector.

Tot això amb una estructura força descentralitzada, amb moltes seus.

Una estructura pensada per atendre la recerca dels sectors productius, però també de les disciplines científiques. Hi ha centres més disciplinaris, com el de Cabrils, centrat en el món vegetal, i altres més aviat de producte, com el Centre de Tecnologia de la Carn de Girona. El que sí que vull subratllar és que tot funciona com una sola organització. Es treballa en xarxa, però, dins de l'especialització de cada centre, hi ha uns criteris homogenis que s'apliquen al conjunt.

Aquí, a Cabrils, hi ha el Departament de Genètica Vegetal. En què treballa actualment la unitat a la qual pertany?

En diversos projectes, com l'obtenció de varietats de gerani, que es duu a terme

"Cada vegada hi ha més consciència d'anar introduint criteris de sostenibilitat, sobretot en l'aspecte de l'estalvi d'aigua"

amb un cultivador del sector del Maresme; l'estudi de plantes aromàtiques i medicinals, i la utilització d'espècies autòctones amb interès ornamental i paisatgístic.

Quin és l'objectiu d'aquesta darrera recerca?

Que cada vegada més, en la jardineria, però de veritat, es vagin introduint criteris de sostenibilitat.

Per què diu "de veritat"?

Sostenibilitat és una paraula molt bonica de dir, però a l'hora d'aplicar-la hi ha una certa ambigüitat. Si les generacions que vinguin han de disposar d'una biodiversitat semblant a la nostra, aleshores hem de ser estrictes amb l'aplicació dels criteris. Això vol dir que a la zona de clima mediterrani hem de parlar de jardineria mediterrània, i, per tant, la utilització continuada d'espècies autòctones amb grans requeriments hídrics no és adequada en el nostre àmbit. Per no ser racista, ni en plantes, diria que primer les espècies autòctones i després les al·lòctones, sempre que s'adaptin bé al nostre medi.

On ens porta la millora genètica de les espècies ornamentals?

El procés per obtenir una varietat nova és llarg i costós. Es fa perquè el sector ornamental és molt dinàmic i es basa en la innovació, però també, per exemple, en el cas del gerani, perquè certes espècies, si les seleccionem i millorem en condicions mediterrànies, tindran molta més facilitat d'adaptació en el món de la jardineria. Pel que fa a la domesticació d'espècies autòctones silvestres, es tracta de veure si alguna espècie d'aquest àmbit que tingui alguns trets ornamentals interessants pot introduir-se en jardineria. En aquest procés cal que els agents que hi intervenen s'hi puguin guanyar la vida, perquè, si no, difícilment les espècies triades acabaran en el mercat.

En quin moment ens trobem pel que fa a la valorització d'aquest tipus d'espècies autòctones?

Actualment s'utilitzen molt en restauració de paisatges, per exemple, en talussos, i, en aquests casos, els paràmetres ornamentals no són els més importants. Hi ha espècies que potser no són gaire boniques, però que van molt bé per evitar l'erosió i per mantenir l'ecosistema. Ens trobem en la recerca d'un cert equilibri entre el vessant estètic i el funcional.

Quin és l'objectiu del projecte corresponent a plantes aromàtiques i medicinals d'interès comercial?

Aconseguir la producció sostenible i rendible d'aquestes espècies a través de la selecció del material vegetal de partida i optimitzar-ne la producció. Tot plegat de cara a crear activitat econòmica amb ele-

vat valor afegit per millorar la competitivitat del sector, i també per incrementar les superfícies productives amb conreus alternatius i així afavorir la permanència de la població en el medi rural.

Un tema que preocupa la societat en el seu conjunt, pel que fa a la protecció sanitària de les plantes, és el dels plaguicides. Quines alternatives hi ha a l'ús d'aquestes substàncies?

Avui en dia domina la idea d'una mínima intervenció amb plaguicides, i, si se n'han de fer servir, que sigui amb un ús selectiu i restringit, amb productes de baix impacte tant en persones com en fauna auxiliar. En protecció sanitària, la gran ajuda és l'ús d'espècies ben adaptades al medi, que són, per definició, més resistents. També és interessant la presència i el control de fauna beneficiosa; tots sabem, per exemple, que les marietes controlen bastant bé el pugó. En jardineria necessitem que s'introdueixin espècies ornamentals que siguin alhora refugi de fauna que afavoreixi el control de les plagues. Això requereix que els qui decideixen, a més de dir que hi creuen, hi destinin els recursos que calen per fer-ho possible. I també que treballin de manera coordinada jardineros, paisatgistes i entomòlegs.

En els darrers anys, el nou urbanisme ha propiciat una "democratització" de la jardineria. Hi ha hagut, paral·lelament, una millora de la cultura de la jardineria? Incorpora la jardineria privada els bons criteris de la sostenibilitat?

Jo diria que en aquests moments hi ha una sensibilitat ciutadana cap a criteris globals de sostenibilitat, però d'aquí a aplicar-la a casa, de vegades no és tan senzill. De tota manera, penso que, en la jardineria, tant pública com privada, els criteris sostenibles hi són. Els professionals veuen que la tendència és aquesta i s'estan sensibilitzant cada cop més. La jardineria pública aquí té responsabilitat en el sentit de convertir-se en referent a través de les seves actuacions. El sector privat, en aquest sentit, s'emmiralla en el que fa la jardineria pública. No es pot permetre, per citar un cas, que l'aigua d'un aspersor en un parc públic es perdi per un embornal. S'han de fer les coses ben fetes, i el bon exemple s'estendrà.

Des del seu punt de vista, van pel bon camí, en general, els ajuntaments amb les seves actuacions?

Cada vegada hi ha més consciència d'anar introduint criteris de sostenibilitat, sobretot en l'aspecte de l'estalvi d'aigua. L'any passat va quedar molt clar quan en un moment determinat no es van poder regar els jardins i es va haver de racionalitzar l'ús de l'aigua de forma excepcional.

Albert Punsola

"Certes espècies, si les seleccionem i millorem en condicions mediterrànies, tindran molta més facilitat d'adaptació en el món de la jardineria"